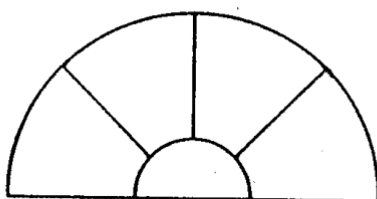

December 2020

lukaskerk

Om en Bij 2
2512 XK Den Haag

Om en Bij de Lukaskerk

Jaargang 27

nummer 11

Predikant:**Jannet van der Spek**domineelukaskerk@xs4all.nl

telefonisch bereikbaar:

dinsdag, woensdag en donderdag
op 06-41728662

vrijdag en zaterdag 070-4062077

Diaconaal Werker: Esther Israëltelefoon: 06 57 73 49 87, eisrael@stekdenhaag.nl**Secretariaat:**

mw Els Bisschops

telefoon: 070 346 33 66, elcabiss@kpnplanet.nl

postadres: Lukaskerk, Om en Bij 2, 2512 XK Den Haag

Koster Lukaskerk – kosterlukaskerk@outlook.com

de heer Frederik Ekkelboom – 070 737 04 47

Telefoon Lukaskerk – 070 389 72 63

Verhuur ruimten: De heer Paul Blom

telefoon 070 4277261 (bellen tussen 18.00 en 19.00 u)

Colofon

Om en Bij de Lukaskerk is het wijkblad van de Protestantse Gemeente Lukaskerk en verschijnt 12 x per jaar op de laatste zondag van de maand.

Opgave abonnementen en adreswijzigingen:

Om en Bij 2, 2512 XK Den Haag, t.a.v. administratie wijkblad

of per email: lukaskerk@hotmail.com**Uitgave**

Protestantse Stichting Wijkvereniging Binnenstad

*zie voor gironummers achterzijde binnenblad.**Kopijdatum voor het wijkblad van januari 2021*

uiterlijk 13 december (verschijning 27 december)

Mail voor informatie naar lukaskerk@hotmail.com

Inhoudsopgave

Advent	Jannet van der Spek	4
Solidariteitsmaaltijden	Esther Israël	5
Kerst in de Lukaskerk		6
Terugblik ouderenviering	Christine Scheurkogel	7
Uitstel uitzending naar Colombia	Kees Ton	7
Oogstdienst, dank en zorg	Jannet van der Spek	8
Oud en nieuw		10
Meevieren via kerkomroep		10
Bloemschikking advent	Corrie Hoogendoorn	10
Seniorenkring in december	Els Pellen	11
Ontmoetingstafel	Frederik Ekkelboom	12
AGENDA december 2020	Lukaskerk	13
Update dienst van vraag en aanbod		17
Amnesty Groetenkaarten	Froukje Bats	17
Van Joline	Joline van Poppel	18
De collecten		19
Over Matteüs 20:1-16	Karin Astrid Siegmann	20
Op zoek naar een vreedzame oogst	Margriet Quarles	21
Over de Drempel	Jan Grotendorst	22
Meer dan het gewone	Esther Israël	26

Advent

Door: dominee Jannet van der Spek

Laatst fietste ik in de schemer langs de Grote Kerk. De lichtjes gingen aan en het was doodstil op straat. Coronastil. Maar het deed mij denken aan kerst. Als dan om vijf uur de winkels sluiten, de mensen zich naar huis spoeden en het eindelijk stil wordt in de stad...Kerstavond. Vorig jaar, voor mij de eerste keer in Den Haag in de Grote Kerk, viel mij op dat het zelfs toen druk was. In ieder geval in het centrum.

En nu is het nu al stil. Half november, te vroeg, te lang, te stil. Het elkaar veel te weinig ontmoeten en omhelzen, ik vind het vreselijk. Maar de stilte is mij lief.

Advent is kijken naar het licht dat je zelf aansteekt in je huis en het verwachten van het licht dat komt. Verwachtingsvolle stilte. De Lukaskerk organiseert twee keer per week momenten van gezamenlijk vieren en verwachten op woensdag en zondag. Ook op kerst komen we vier keer bij elkaar. U leest het elders in dit nummer van Om en Bij. We hopen u te ontmoeten.

Durft u het uit te spreken als u uitkijkt naar iemand die een kaars voor u aansteekt? Ik hoop dat we de moed hebben het elkaar te vragen om samen uit te kijken naar het licht.

Adventsganger - Herman Andriessen

Wachten vraagt stilte en leegte:

opruimen het huis van de ziel;

alle dingen op orde.

Wat op orde is, is bij zichzelf,

gaat open naar meer dat nog komt.

Ik moet nu wachten; de weg

onderbreken en stil staan en zien

of de dingen al zijn bij zichzelf

en vrede woont in mijn huis.

Ik weet niet of Hij zal komen

op wie ik wacht. Ieder uur
is het Zijne. Bij Hem ligt de tijd.
maar er is al iets van zijn komen
als het huis gereed is en de dingen
staan open naar meer. Is het dat
waarom het gaat?
Reeds is er stilte
en leegte ontstaat als een kruik
wachtend op olie. Ontsteken
kan Hij toch alleen de lamp

..*

Solidariteitsmaaltijden: ‘Geef licht – het goede leven met elkaar delen’. Voorbereid door: Jeanette v.d. Perk, Jannet v.d. Spek, Waltraut Stroh, Robert Udilwe en Esther Israël

---

In de adventsperiode komen we weer wekelijks bij elkaar voor de solidariteitsmaaltijden. De eerste is op woensdag 25 november; de laatste op 16 december. We luisteren naar verhalen, steken licht aan, bidden met elkaar en eten een sobere maaltijd. We beginnen om 18 uur en het duurt tot ongeveer 19.30 uur.

De opbrengst van de maaltijden gaat naar de vluchtelingenkinderen in Griekenland. De situatie van deze kinderen is urgenter dan ooit. Natte tenten, onvoldoende sanitair en te weinig eten. Zo wachten duizenden kinderen in Griekse vluchtelingenkampen op de winter die komt. Kerk in Actie helpt de kinderen met voedsel, kleding en onderwijs. Daarnaast proberen ze hen op een betere plek te krijgen.

Tijdens de eerste maaltijd vertelt Suzanne Gerretsen, een verpleegkundige die als vrijwilliger in kamp Moria heeft gewerkt, over haar ervaringen. De solidariteitsmaaltijd van 2 december wordt voorbereid door vrijwilligers en klanten van de voedselbank. De voorbereiding van 9 december is in handen van de ‘mannengroep’. Die van 16 december is nog niet bekend.

We zijn op zoek naar mensen om na afloop te helpen met opruimen. U kunt zich aanmelden bij Esther.

Als u niet aanwezig kunt zijn, maar wel geld wilt geven aan het goede doel, dan kunt u dit overmaken op het gironummer van de Diaconie: NL 41 INGB 0000600100 t.n.v. Diaconie Lukaskerk, Den Haag, o.v.v. vluchtelingenkinderen Griekenland. Aanmelden voor de solidariteitsmaaltijden kan via aanmeldenvieringlukas@hotmail.com.

..*

Kerst in de Lukaskerk

Dit jaar vieren we op Eerste Kerstdag op verschillende tijden en manieren kerst in de Lukaskerk. Zo kunnen zoveel mogelijk mensen meedoen en maken we er met elkaar een feestelijke dag van. We organiseren alles coronaproof.

9.30 uur: een ontbijt voor gezinnen, met een kerstverhaal en kerstliederen.

12 uur: een kerkdienst met koffie/thee na afloop.

15 uur: een kerstontmoeting met koffie/thee en iets lekkers; er wordt een kerstverhaal verteld, maar er is geen zang.

's Avonds is er een kringviering met kerstmaaltijd voor bezoekers van de Lukaskerk.

U bent van harte uitgenodigd om zich in te schrijven voor het ontbijt, de kerkdienst of de kerstontmoeting. U kunt dus kiezen uit één van de drie. Voor het ontbijt hebben gezinnen voorrang, voor de kerstontmoeting heeft iedereen voorrang die niet wil zingen en voor de kerkdienst kan iedereen zich inschrijven. Aanmelden:

aanmeldenvieringlukas@hotmail.com

..*

Terugblik op de ouderenviering van 15 november

door: Christine Scheurkogel

De eerste keer sinds bijna een jaar hebben ouderen en gemeenteleden (vrijwilligers) elkaar weer kunnen ontmoeten in een speciale middagviering in de Lutherse kerk. We zaten 2 aan 2, elk met een tafel tussen ons in- dat is nog wennen en praat iets minder gemakkelijk, als je 'oude oren' hebt. Maar elkaar zien, dat is al erg fijn. Er is al zo weinig buiten thuis geweest dit jaar. Door het weer kwamen de mensen niet, die op eigen gelegenheid zouden komen. Op het laatste moment – zo gaat dat – waren er twee afmeldingen: mevr. Wilzing was opgenomen in het ziekenhuis en 's morgens was mevr. Hout gevallen. Het herinnert ons elk meteen aan het broze van ons leven. Toch komen we bij elkaar in de hoop en de verwachting van 'even samen kerk zijn'. En dat is goed.

Ds Fokke Fennema ging voor in deze dienst, en had een fijne, warme preek over Mattheus 25: 31-46. Het orgel was een feest om naar te luisteren. We konden (zachtjes) meezingen met de voorzangers. Al met al een dienst om een poosje op te kunnen teren, al hopen we dat andere tijden aanbreken. Van harte hopen we op een zeker moment weer 'gewoon' bij elkaar te mogen komen. Als u de liturgie van de viering wilt inzien – ik heb ze meegenomen. Ook als u meer wilt weten over deze vieringen, omdat u er nog nooit bij geweest bent, laat maar horen!

..*

Uitstel uitzending naar Colombia

Door: Kees Ton

Het was de bedoeling dat Jeannet Bierman in januari 2021 door Kerk in Actie uitgezonden zou worden naar Colombia. Jeannet werkte jarenlang voor STEK als diaconaal werker o.a. in de Paardenberg. Ze zou in Colombia les gaan geven aan de Fundación Universitaria Bautista in Cali, een theologisch instituut waar studenten worden voorbereid op hun taak als predikant of

kerkelijk werker. FUB wil hen een goede opleiding aanbieden zodat zij in hun kerk en buurt de mensen kunnen bijstaan in de moeilijke situatie in Colombia.

Helaas heeft Kerk in Actie moeten besluiten om de uitzending in januari niet door te zetten vanwege de COVID situatie in Colombia en de verminderde veiligheid. Eerder werd haar uitzending begin 2020 ook al uitgesteld. We balen daar natuurlijk met z'n allen best wel van. Toch zijn we blij dat er voor Jeannet nu wat meer duidelijk is. Die onzekerheid is erg pittig. Rond 1 juli 2021 gaan Kerk in Actie en Jeannet weer peilen of vertrek al dan niet mogelijk is. Mocht tegen die tijd de situatie zijn verbeterd waardoor een uitzending naar Colombia weer veilig is, zal het voorbereidingstraject worden opgestart met het oog op een vertrek in januari 2022.

Jeannet zal tot die tijd haar Spaans blijven onderhouden, de ontwikkelingen in Colombia volgen en zich verder inlezen. Daarnaast wordt gekeken wat Jeannet binnen Kerk in Actie of de plaatselijke kerk zou kunnen betekenen. We hebben vanuit de Lukaskerk aangegeven, mocht het te zijner tijd doorgaan, begin 2022 uiteraard opnieuw bereid te zijn om de dienst voor Jeannet te verzorgen.

..*

Oogstdienst, Dank en zorg

Door: dominee Jannet van der Spek

Op 11 november was Dorota bij ons in de kringviering en zij sprak over de positie van arbeidsmigranten in de kassen van het Westland. Zij vertelde over hoe mensen hard moeten werken voor een minimumloon, vrijwel geen zeggenschap hebben over hun werk en nauwelijks rechten hebben bij ziekte. We lazen uit het boekje Ruth, de feestrol voor het wekenfeest, eigenlijk ook het feest van dank en oogst in Israël.

In Ruth komen allerlei thema's samen: honger, oogsten, rijkdom, armoede, vreemdelingschap, liefde en trouw. Deze thema's liggen in onze samenleving ook dicht bij elkaar. Veel boeren zitten klem in alle

regelgeving, maar in het Westland wordt kennelijk ook de grens opgezocht. De Europese Gemeenschap heeft decennialang gestimuleerd dat bedrijven steeds groter werden en de oogsten ook. Het idee was dat een boer een gewone ondernemer kon zijn met recht op welvaart en vakanties. Ook zocht men naar voedselzekerheid. Een pak melk of een paprika kost bizar weinig. Er is veel scheefgegroeid. Boeren die het met alleen landbouw niet redden, beginnen bijvoorbeeld een zorgboerderij, waar mensen tegen betaling op hun gemak mogen werken als dagbesteding of therapie. En dat doet goed. Mensen betalen dat niet zelf, maar dat komt dan uit een PGB of een gemeentelijke subsidie. Onze voedselbank krijgt prachtige groente uit de Spinozahof van mensen die deze tuin bewerken in hun vrije tijd en die kennelijk een ander inkomen of uitkering hebben.

Kon er maar ergens een midden gevonden worden! Meer handen op het veld tegen betere voorwaarden. En dan hebben we het nog niet gehad over de gevolgen van onze voedslexport voor de ontwikkelingslanden en het milieu. Ik vind het zelf nog best wel gek om zoiets in een viering te bespreken. Elk verhaal is belangrijk om gehoord te worden. Maar iets dat zoveel kanten heeft en zo nauw verbonden is met EU-politiek en wereldmarkt, vraagt dat niet om woord en weerwoord en nadenken en argumenten? Kortom om iets anders dan in een viering gebeurt? Werkt dit niet verlamdend? Ik aarzel. De landbouwproblematiek vraagt ook om een open hart, om echte ontmoeting, om dank en delen van zorg, om gebed en aandacht. Om Hoop, ook hoop die we niet zelf maken.

Wat vinden jullie?

..*

Geen Amnesty-kraampje dit jaar

Dit jaar geen kraampje van Amnesty International in de kerk. Maar via internet is ook van alles te bestellen, bijvoorbeeld kerstkaarten en de mooie Amnesty agenda voor 2021. Kijk maar op: www.amnesty.nl

..*

Oud en nieuw in de Lukaskerk

Dit jaar vieren we geen uitgebreid oud jaar in de Lukaskerk. Wel is er een kringviering met een maaltijd. We beginnen om 17.00 uur en verwachten rond 19.30 af te ronden. U kunt zich aanmelden via lukaskerk@hotmail.com

..*

Meevieren via kerkomroep

Op zondag is er gelegenheid om via Kerkomroep mee te kijken naar de vieringen in de Lukaskerk. In oktober/november zijn er zondagmorgen storingen geweest waardoor het lastig was om de viering te volgen. SIKN werkt er hard aan om deze fouten op te lossen. Als u de viering thuis wilt volgen kunt u meekijken via de website kerkomroep.nl. Sommige gemeenteleden hebben de app Kerkomroep gedownload en hebben zo een beter resultaat.

Heeft u vragen over kijken via Kerkomroep, laat het ons weten. Sinds deze week blijven de vieringen een week beschikbaar om terug te kijken. Als u bang bent dat een week te kort tijd is, dan kunt u de viering downloaden op uw computer.

..*

Bloemschikking advent

Door: Corrie Hoogendoorn

Gedurende Advent zullen wij als bloemengroep de symbolische schikking uitvoeren aan de hand van de brochure die de ontwerpgroep symbolisch bloemschikken namens de pkn heeft uitgegeven. *Leven in Gods licht*, is het thema. De schikking wordt opgebouwd uit vier pijlers en een open schaal. Hier wordt rekening gehouden met de symboliek van getallen. Het getal drie: De

schaal wordt gemaakt van driehoekjes bamboestokjes. Het getal drie staat voor de verbinding tussen het Goddelijke, de Mens en de Ander.

De open schaal staat symbool voor de plek waar ook ter wereld jouw krib of wiegje stond en dat je vanuit die basis tot bloei mag komen in Gods licht. De schaal komt te staan op vier flessen als pijlers met daarin steeds een symbool wat past bij de zondag. Het getal vier geeft de vier adventzondagen aan en ook de windrichtingen. Ze beogen een goed leven voor eenieder op aarde waar je ook bent geboren. Dan noem ik nog de namen van de zondagen:

1^e advent: Levavi; Tot U verhef ik mijn ziel.

2^e advent: Populus Sion; De Heer komt nabij.

3^e advent: Gaudete. Verheugt u in de Heer.

4^e advenr: Rorate; Dauwt hemelen.

Alle adventzondagen hebben de kleur paars. De kleur van inkeer. Behalve op zondag drie: dan is de kleur roze; vanwege het Licht wat doorbreekt. Op eerste kerstdag wordt de kleur wit. De kleur van reinheid en feest. De schikking is bedoeld als inspiratie; ieder kan erin zien wat zij/hij voelt.

De bloemengroep: Corrie, Jannet, Berdien en Riet.

..*

Seniorenkring in december

Door: Els Pellen

Bij het schrijven van dit stukje is nog onzeker hoe het gaat met onze bijeenkomsten. Op **dinsdag 8 december** staat een spelletjesmiddag gepland en op **dinsdag 22 december** hopen wij onze jaarlijkse Kerstviering te kunnen houden, maar alles hangt af van het verloop van de corona-besmettingen. Maar ook als de bijeenkomsten wel

weer kunnen plaatsvinden, zal het een andere kerstviering worden dan we gewend zijn. We komen bij elkaar in de kerkzaal, waar die dag voldoende ruimte is voor maximaal 40 mensen (of minder indien de richtlijnen van het RIVM dat aangeven). We houden de hele dag rekening met de 1 ½ meter afstand en ook bij het klaarmaken en nuttigen van de lunch worden alle voorzorgsmaatregelen genomen. Als iedereen rekening houdt met elkaar en de aanwijzingen van de vrijwilligers volgt, dan kan het ongetwijfeld een goede kerstviering worden.

Vanaf 10.00 uur ontvangen wij u graag. Om 10.30 uur begint het liturgische gedeelte (zonder gemeentezang). Ds. Jannet van der Spek is onze voorganger. Roelfien Folkersma speelt voor ons op de piano en zingt samen met enkele vrijwilligers mooie kerstliederen. Na de lunch treedt de harpiste Carla Bos voor ons op met een mooi verhaal en harpmuziek. Als u deze kerstviering wilt bijwonen, moet u zich wel van te voren aanmelden. Dit kan tot en met vrijdag 18 december bij Jowien de Klerk (tel. 070 3559858 / jo.klerk@planet.nl) of bij Joke Momberg tel. 079 3516094 / fredenjokemomberg@hetnet.nl). Als u moeite heeft om zelfstandig naar het kerkgebouw te komen, kan Jowien taxivervoer voor u regelen. Wij hopen dat wij elkaar binnenkort weer kunnen ontmoeten en wensen u gezegende feestdagen in een goede gezondheid.

..*

Ontmoetingstafel

Op maandagmiddag 14 december zijn we er weer met onze maandelijkse Ontmoetingstafel in de Lukaskerk. We hebben dan gesprek, muziek, verbeeldingskracht en spiritualiteit. Uw gastheer is Frederik Ekkelboom, vanaf half drie schenken we koffie en thee. Graag aanmelden via voicemail: 070.7370447. Alle informatie kunt u vinden via Google: WWW.INSPIRATIE.VPWEB.NL

Activiteiten in December			
Maandag 30 november	De buurtlunch is even gestopt. Eind 2020 begin 2021 bespreken we wanneer en hoe we weer kunnen starten.		
Dinsdag 1 december	Open kerk, welkom voor een praatje, een kopje koffie, aansteken van een kaars.	Lukaskerk	13.30 - 15.00
Woensdag 2 december	Solidariteitsmaaltijd en viering advent	Lukaskerk	18.00
Donderdag 3 december	Voedselbank	Lukaskerk	
	Inloopspreekuur, welkom met uw vragen	Lukaskerk	10.30 - 12.00
	Open kerk, welkom voor een praatje, een kopje koffie, kaars aansteken.	Lukaskerk	13.30 - 16.00
Zondag 6 december, Tweede Advent	Viering in de Lukaskerk, voorganger Arjen Cuperus	Lukaskerk	10.15
	Eredienst, voorganger Marianne van der Meij	Lutherse Kerk	10.15
Maandag 7 december	De buurtlunch is even gestopt. Eind 2020 begin 2021 bespreken we wanneer en hoe we weer kunnen starten.		

Dinsdag 8 december	Open kerk, welkom voor een praatje, een kopje koffie, aansteken van een kaars	Lukaskerk	13.30 - 15.00
	Seniorenkring, spelletjesmiddag	Lutherse Kerk	13.30
Woensdag 9 december	Solidariteitsmaaltijd en viering advent	Lukaskerk	18.00
Donderdag 10 december	Voedselbank	Lukaskerk	
	Inloopspreekuur, welkom met uw vragen	Lukaskerk	10.30 - 12.00
	Open kerk, welkom voor een praatje, een kopje koffie, kaars aansteken.	Lukaskerk	13.30 - 16.00
Zondag 13 december, Derde Advent	Viering in de Lukaskerk, voorganger Folly Hemrica. Zonder gemeentezang.	Lukaskerk	10.15
	Eredienst, voorganger Jannet van der Spek	Lutherse Kerk	10.15
Maandag 14 december	De buurtlunch is even gestopt. Eind 2020 begin 2021 bespreken we wanneer en hoe we weer kunnen starten.		
	Ontmoetingstafel, zie pagina 10 van dit blad	Lukaskerk	14.00

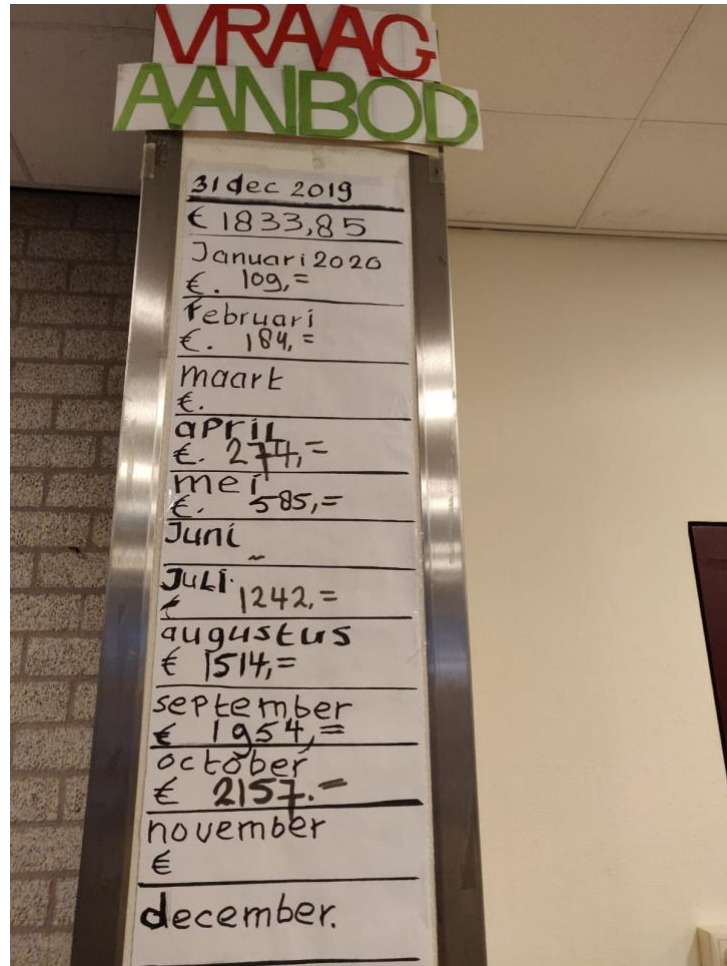
Dinsdag 15 december	Open kerk: welkom voor een praatje, een kopje koffie, aansteken van een kaars.	Lukaskerk	13.30 - 15.00
Woensdag 16 december	Solidariteitsmaaltijd en viering advent	Lukaskerk	18.00
	Gespreksgroep zien en gezien worden, we lezen 'De zin van het leven' door Fokke Obbema.	Lukaskerk	20.00
Donderdag 17 december	Voedselbank	Lukaskerk	
	Inloopspreekuur, welkom met vragen van allerlei aard	Lukaskerk	10.30 - 12.00
	Open kerk, welkom voor een praatje, een kopje koffie, kaars aansteken	Lukaskerk	13.30 - 16.00
Zondag 20 december, Vierde Advent	Kringviering, voorganger Jannet van der Spek. Opdragen Idris Bats	Lukaskerk	10.15
	Eredienst, voorganger Hanneke Allewijn	Lutherse Kerk	10.15
Maandag 21 december	De buurtlunch is even gestopt. Eind 2020 begin 2021 bespreken we wanneer en hoe we weer kunnen starten.		

Dinsdag 22 december	Open kerk, welkom voor een praatje, een kopje koffie, aansteken van een kaars.	Lukaskerk	13.30 - 15.00
	Seniorenkring, jaarlijkse Kerstviering, zie ook pagina 12 van dit blad. Voorganger Jannet van der Spek.	Lutherse Kerk	10.00
Woensdag 23 december	Voedselbank	Lukaskerk	
Donderdag 24 december	Kinderkerstviering	Lutherse Kerk	
	Kerstnachtdienst	Lutherse Kerk	
Vrijdag 25 december, Kerst	Verschillende kerstvieringen, zie ook pagina 6 van dit blad	Lukaskerk	
	Eredienst, voorganger Hanneke Allewijn	Lutherse Kerk	10.15
Zondag 27 december	Viering in de Lukaskerk, samen met de Lutheranen. Voorganger Fokke Fennema	Lukaskerk	10.15
Woensdag 30 december	Voedselbank	Lukaskerk	
Donderdag 31 december	Kringviering Oud en Nieuw, zie pagina 10	Lukaskerk	17.00 - 19.30

***

Onze dienst van vraag en aanbod gaat door!

Month	Amount (€)
31 dec 2019	€ 1833,85
Januari 2020	€ . 109,=
februari	€ . 184,=
maart	€ .
april	€ . 277,=
mei	€ . 585,=
Juni	~
Juli	€ 1242,=
augustus	€ 1514,=
september	€ 1954,=
october	€ 2157,=
november	€
december.	

***

AMNESTY GROETENKAARTEN AAN GEWETENSGEVANGENEN

Door: Froukje Bats

Evenals voorgaande jaren hoopt Amnesty Den Haag dat medio december weer vanuit de kerken in Den Haag groetenkaarten zullen worden gezonden aan gewetensgevangenen.

In deze moeilijke tijd ervaren wij allen hoe moeilijk het is om geïsoleerd te zijn van onze naasten. Maar schenders van

mensenrecht laten zich niet door Corona weerhouden. Opkomen voor mensenrechten wordt wereldwijd steeds gevaarlijker. Mensenrechtenverdedigers hebben te maken met isolatie, intimidatie, lastercampagnes, geweld en gevangenisstraf. Nieuwe wetten maken hen monddood. Met de morele steun van mensen zoals u kunnen zij hun werk voortzetten. Laten we deze mensen die in gevaar zijn vanwege hun strijd voor mensenrechten niet vergeten!

Verleden jaar werden 732 kaarten verstuurd vanuit Den Haag. 732 lichtpuntjes dus! De groetenkaarten worden aangeboden in geadresseerde en gefrankeerde enveloppen in setjes van 4 kaarten à €8,00 of als losse kaarten à €2,00. Het bedrag is wat hoger dan verleden jaar. Amnesty Den Haag had dit jaar geen inkomsten omdat de rozenverkoopacties vanwege Corona niet konden doorgaan. Daarbij is ook de prijs van internationale postzegels verhoogd naar €1,50 per stuk. U kunt groetenkaarten bij mij bestellen door me te mailen, te bellen of gewoon aan te spreken in de kerk. De kaarten zullen medio december ook in de kerk te koop zijn. Ik kan de bestelde kaarten ook bij u aan huis bezorgen – geen probleem, ik hou van fietsen. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medeleven en ik hoop dat u meedoet. Met vriendelijke groet, Froukje Bats, froukje.bats@gmail.com, Tel: 06-17727554

Op de website:

[https://www.amnesty.nl/content/uploads/2020/10/Groetenlijst-20201008-](https://www.amnesty.nl/content/uploads/2020/10/Groetenlijst-20201008-.pdf)

[.pdf](https://www.amnesty.nl/content/uploads/2020/10/Groetenlijst-20201008-.pdf) van Amnesty

International vindt u meer informatie over de mensen en organisaties die dit jaar op de lijst staan.

..*

Heuglijk nieuws van Joline

We ontvingen heuglijk nieuws van Joline van Poppel, de voorganger van Esther Israël als diaconaal werker. Ze schrijft:

Op 11-11-2020 is in Hout-Blerick onze Niels (Nicolaas Joseph) geboren om 12.43 uur. Hij weegt 3405 gram en wij maken het allemaal goed!

De collecten

Collectes afgelopen tijd

25 oktober

Diaconaal inloopcentrum €47,30

Kerk in actie najaarszending €47,30

1 november

Wijkdiaconie €69,00

Wijkgemeente €69,00

8 november

Wijkdiaconie, €39,00

Jeugdwerk / Jop €35,93

15 november

Jong Transvaal/Schilderswijk, €60,00

Wijkgemeente, €61,00

Collectes komende maand

6 december: wijkdiaconaat en wijkgemeente

13 december: kinderen in de knel en missionair werk

20 december: de halte en wijkgemeente

24 december: wordt nog aangekondigd

25 december: kinderen in de knel en wijkgemeente

27 december wijkdiaconie en eindejaarscollecte PGG

KINDEREN IN DE KNEL

Op 13 en 25 december wordt er gecollecteerd voor dit doel. Voor veel kinderen is het met Kerst helemaal geen feest. Zij zijn op de vlucht, groeien op in armoede of hebben hun hele leven geen vrede gekend. Ze worden misbruikt of verwaarloosd. Juist met Kerst verdienen zij onze bijzondere aandacht en steun. Doe daarom mee met de kerstcollecte, waarvan de opbrengst speciaal bestemd is voor kinderprojecten.

Natte tenten, onvoldoende sanitair en te weinig eten. Zo wachten duizenden bange kinderen in Griekse vluchtelingenkampen op de

winter die komt. Ze zijn hier, soms helemaal alleen, aangekomen vanuit het Midden-Oosten en Afrika, op zoek naar warmte en veiligheid. Is dit de plek waar ze eindigen? Kerken staan op omdat ze geloven in een beter leven voor deze kinderen. Juist met advent leven we toe naar een nieuw begin: de geboorte van Jezus, zelf een vluchtelingenkind. In Hem gaf God licht in het donker, en dat geven wij door. We helpen de kinderen met voedsel, kleding en onderwijs en we proberen hen op een betere plek te krijgen.

..*

Over Matteüs 20:1-16

Door: Karin Astrid Siegmann

Op 8 november sprak Arie de Boer in de dienst over de gelijkenis van de wijngaard in Matteüs 20:1-16. Karin Astrid Siegmann schreef haar gedachten op bij dit Bijbelverhaal.

Misschien lezen wij dit verhaal soms vanuit het perspectief van een sociaal stelsel dat werklozen zoals de wachtende dagloners in het verhaal een zekere materiële veiligheid geeft. Zo'n stelsel bestaat in Nederland en in andere Europese landen. Maar het merendeel van de arbeiders in de wereld hebben die veiligheid niet. De dagloners in de tijd van Jezus hadden die veiligheid, denk ik, niet.

Als ik vanuit die achtergrond naar de dagloners van het elfde uur kijk zijn ze aan het einde van de werkdag niet opgelucht omdat ze lui zijn en maar weinig hoefden te werken. Ik vermoed dat ze elf uur lang honger hadden. Ik denk dat ze elf uur lang bang waren of ze hun kinderen 's avonds zouden kunnen voeden.

Toen de eigenaar van de wijngaard hen op het elfde uur werk aanbiedt zijn ze opgelucht omdat ze toen al wanhopig eraan dachten wat ze thuis moesten vertellen als ze met lege handen thuiskwamen. Ze kregen een kans, ook al was het maar werk voor een uur.

Toen ze het hele dagloon uitbetaald kregen, waren ze ongeloof-lijk blij dat ze zelfs een *goed* loon kregen, een loon dat genoeg is voor

hun levensonderhoud. Zo is het rijk van God. God is geen slechte werkgever die loonkosten wil drukken en meer winst wil maken. God is ook geen goede werkgever die een poging doet om alle werkers gelijk te behandelen. God is *überhaupt* geen werkgever. In Gods werkelijkheid wordt ons hele leven gezien, niet alleen maar de oppervlakte. Alle honger, alle angst wordt gezien en meegenomen in Gods rijke loon.

..*

Op zoek naar een vreedzame oogst ***Door: Margriet Quarles van Ufford***

In 2016/2017 ben ik bijna 3 maanden als EAPPI vrijwilliger in Jeruzalem geweest. EAPPI vrijwilliger blijf je de rest van je leven, daarom vraag ik nu uw aandacht voor de benarde situatie van de Palestijnse gemeenschappen in door Israël bezet gebied. Ik doe dit naar aanleiding van een recent initiatief van de Wereldraad van Kerken en het EAPPI-team in Jeruzalem.

De bezetting bepaalt allerlei aspecten van het leven van de Palestijnse bevolking. Hoewel de dreiging van een formele annexatie van Palestijns gebied door Israël voorlopig lijkt afgewend, gaat de feitelijke annexatie in de vorm van de sloop van huizen door. Een mogelijke vrede tussen beide volken met rechtvaardigheid voor Palestijnen en Israëli's lijkt verder weg dan ooit. De olijfoogst door Palestijnse boeren illustreert de moeilijke situatie veroorzaakt door de bezetting.

Op zoek naar een vreedzame oogst

Deze tijd van het jaar is in het heilig land het seizoen van de

olijfoogst, een heel bijzondere tijd voor veel mensen in de regio. Gezinnen en leden van de gemeenschap, jong en oud, komen bij elkaar in olijfgaarden om dagen en weken hard te werken. Olijfbomen, sommige enkele honderden jaren oud, vertellen verhalen over continuïteit, culturele identiteit en veerkracht. De oogst is een periode van vreugde, maar door de militaire bezetting ook een tijd van strijd en lijden voor veel Palestijnen.

Onder bezetting hebben Palestijnen te maken met allerlei restricties en vijandige acties zoals: beperking van de toegang tot landbouwgrond en tot olijfgaarden, sloop van huizen, beperking van bewegingsvrijheid door afgesloten wegen en controleposten, onteigening van privéland zonder compensatie. Op veel onteigende (gestolen) grond worden nederzettingen gebouwd waar Israëlische kolonisten zich vestigen. Vestiging van Israëlische burgers in bezet gebied druist in tegen regels van Internationaal Recht, nederzettingen zijn dan ook illegaal. Volgens schattingen gaat het inmiddels al om bijna 800.000 kolonisten, ongeveer 10 procent van de totale Israëlische bevolking.

Israël breidt haar grondgebied uit ten koste van de Palestijnen. Een paar maanden geleden maakte de overheid bekend grote delen van Palestijns gebied formeel te zullen annexeren. Dat plan werd niet uitgevoerd maar intussen worden wel veel plannen voor nieuwbouw in nederzettingen goedgekeurd, een feitelijke annexatie. Ook toont 2020 een toename in aantallen gesloopte Palestijnse huizen. Veel ideologisch gedreven kolonisten voelen zich hierdoor aangemoedigd en denken zich ook tegen Palestijnen te kunnen keren. Meer dan in voorgaande jaren worden Palestijnse boeren tijdens de olijfoogst door hen tegengewerkt.

Media en mensenrechtenorganisaties melden: incidenten waar honderden olijfbomen zijn verbrand of omgezaagd; nederzettingen die hun stinkende rioolwater omleiden naar lagergelegen olijfgaarden; boeren die aan 't oogsten zijn worden door kolonisten met geweld aangevallen en van hun land verdreven, gewonden belanden in het ziekenhuis; journalisten die incidenten willen

verslaan worden aangevallen. In de Israëlische samenleving is er nauwelijks aandacht voor hoe de Palestijnse boeren door kolonisten gedwarsboemd worden. In voorgaande jaren waren er tijdens de oogst buitenlandse waarnemers aanwezig en ook waren er buitenlandse, Israëlische en Palestijnse vrijwilligers die met het oogsten hielpen. Deze vreemde ogen hielpen wellicht om geweld tegen te gaan. Door Corona waren in ieder geval die buitenlanders er dit jaar niet bij.

Meestal kunnen kolonisten gewoon hun gang gaan zelfs als het Israëlische leger en politie aanwezig zijn. Die treden zelden op tegen gewelddadige kolonisten. Israël is volgens Internationaal Recht verplicht in bezet gebied de wet te handhaven en Palestijnse burgers daar te beschermen. Ze worden beschouwd als beschermden personen krachtens het Internationaal Recht. Mede omdat buitenlandse overheden weigeren Israël aansprakelijk te stellen voor schendingen van International Recht denkt Israël zich deze lakse houding te kunnen permitteren.

Ondanks al deze tegenwerking lijken de Palestijnse boeren niet op te geven, al zullen ze ook wel eens bijna bij de pakken neerzitten, ze blijven hoop houden. Wij kunnen helpen die hoop levend te houden. Bijvoorbeeld door een olijfboom voor een Palestijnse boer te sponsoren voor 20 Euro. Over de hele wereld zijn er mensen die dit doen. In Nederland kunt u daarvoor terecht bij de organisatie Plant een Olijfboom: <https://www.planteenolijfboom.nl>
In eigen land is het mogelijk bij de komende verkiezingen, in maart 2021, goed te kijken of en hoe partijen van plan zijn schendingen van Internationaal Recht aan de kaak te stellen.

..*

Het project 'Over de Drempel' zoekt creatieve coaches.

Door: Jan Grotendorst, 070-3181616, jgrotendorst@stekdenhaag.nl

Al ruim 20 jaar helpt 'Over de Drempel' mensen met een te volle woning om hun huis op te ruimen.

Vaak hebben zij ook een psychische beperking. Over de Drempel zoekt vrijwillige coaches die met geduld en aandacht mensen helpen hun overvolle woning te ordenen en weer beter voor zichzelf te zorgen.

Vrijwilligers bezoeken deze mensen één keer per week een dagdeel. Het werk is

Heb je interesse maar wil je graag nog iets meer weten? Ons gemeentelid Christine Scheurkogel is ook vrijwilliger bij over de drempel. Vraag haar gerust eens, haar mailadres is: [ce.scheurkogel\[apestaartje\]hetnet.nl](mailto:ce.scheurkogel[apestaartje]hetnet.nl)

interessant, zinvol en uitdagend. 'Over de Drempel' zoekt coaches die goed kunnen luisteren, geduldig zijn, houden van een uitdaging en om kunnen gaan met mensen die anders zijn dan doorsnee. Zij krijgen een introductie in onderwerpen als psychische ziektebeelden, alcoholverslaving en hygiënische probleemsituaties. Vrijwilligers ontvangen een onkostenvergoeding en zijn verzekerd. Jaarlijks is er een training, een uitje en een etentje.

Het gaat om 1-op-1 bezoekwerk, waarbij we in deze coronaperiode goed zicht houden op veilige omstandigheden tijdens het bezoekwerk, zowel voor vrijwilligers als cliënten. Als het je wat lijkt, neem dan contact op met Jan Grotendorst.

Zie ook www.stekdenhaag.nl/overdedrempel.

..*

Meer dan het gewone

Door: Esther Israël

In de kringviering van zondag 15 november lezen we Ruth 2. Ruth is met haar schoonmoeder Noömi aangekomen in Juda en gaat aren lezen om brood op de plank te krijgen. Het lezen van aren is een recht van de armen en de vreemdelingen. De wet vereist dat boeren de randen van hun velden moeten laten staan en ze niet mogen oprapen wat

blijft liggen na het oogsten. Dit gebod laat zien dat God opkomt voor de meest kwetsbaren in de samenleving.

Ruth komt 'toevallig' terecht op het veld van Boaz, familie van haar overleden schoonvader Elimelech. Boaz heeft oog voor Ruth en geeft oprechte en liefdevolle aandacht aan haar. Ze mag tot aan het eind van de oogst aren lezen op zijn veld. Hij laat zijn werknemers zelfs extra extra aren voor haar uit de schoven halen. Ook mag zij tussen de middag lunchen in de hut op het veld, samen met de werknemers. De lunch is zo overvloedig, dat zij er ook nog van kan meenemen naar haar schoonmoeder. Boaz doet zo meer dan de wet van hem vraagt. Hij doet meer dan het gewone. Hij laat zien dat het in de wet en bij God draait om overvloedige liefde.

Wat betekent dat nu voor ons dagelijks leven? Tijdens de viering hebben we dit opgeschreven. De poëtisch aangelegde mensen hebben het ook nog verwoord in een 'elfje'. Het heeft bijzonder mooie en waardevolle teksten en gedichtjes opgeleverd! Een aantal daarvan delen we hieronder in de vorm van gedachten, tips, ervaringen, wijsheden, acties en voornemens. Om te lezen en nog eens terug te lezen. Ter inspiratie!

Oogst
Aren lezen
Met eigen hand
Het komt me toe
Godlof

Ruth Vertrouwen liefde Op vreemde grond Ik kan niet anders Noömi

*Aandacht geven en hebben voor mensen met psychische problemen, mensen die soms moeilijk contact kunnen leggen, mensen die minder opvallen.

*Gezin: blijven liefhebben 'no matter what', blijven vasthouden.

*Gemeente: gezien worden > bij de kaarsenboom, een kaartje bij verjaardagen, bij de koffie (Frederik!), creativiteit bij de kerk, extra aandacht voor minder bedeelden.

Aandacht
Voor mensen
Soms een praatje
Of iets samen doen
Aandacht

God
Heilige Geest
Here Jezus Christus
In het ongewone is
Hij/Zij

*Omzien naar je medemens is dat niet gewoon? Daar is niets ongewoons aan. De kerk doet ook alleen maar dingen die gewoon horen te zijn voor de kerk.

*Ik heb me voorgenomen elke dag 'een goede daad' te doen tot het begin van Advent. Een 'goede daad' staat voor dat wat meer is dan het gewone. Iets wat je normaal niet doet, wat net even wat meer tijd, creativiteit, denkwerk of soms geld kost. Bijvoorbeeld zwerfafval oprapen, iemand bellen, een kaartje sturen, iemand iets geven wat hij/zij nodig heeft, etc. Dat richt de aandacht op een andere manier.

Goed
Een daad
Voor een ander
Meer dan het gewone
Licht

Omzien
Heel oprecht
Niet opgelegd dichtbij
Samen sterk en delen
Verbondenheid

*Onverwachte interesse van anderen.
Een kant-en-klaar maaltijd in een ijsdoos.

*Behoefte en energie stoppen in er zijn voor anderen, samen
gemeenschap zijn, aandacht geven.

Gul
Groot hart
Buiten de lijntjes
Over schaduw heen springen
Levensvreugde

Herfst
Ruit wordt nat
Uit grijzige wolken
Regen geeft de planten water
Gerechtigheid?

Belangrijke gironummers:

NL73INGB0006206900, BIC INGBNL2A – **PGG Lukaskerk**
met vermelding van bestemming

NL41INGB0000600100, BIC: NGBNL2A **tnv Diaconie Lukaskerk, Den Haag**

NL27INGB0000551852, BIC: NGBNL2A
t.n.v. Protestantse Stichting Wijkvereniging Binnenstad
(o.a. bijzondere projecten in de Haagse binnenstad, onkosten voor het wijkblad, zondagse liturgieën)

Maaltijdce Lukaskerk
IBAN: NL67ASNB0708520936; BIC: ASBNL21 t.n.v. Jan Becht en/of Margriet Quarles o.v.v. maaltijdproject

NL66INGB0006981862; BIC INGBNL2A t.n.v. Buurt en Lukaskerkprojecten

Collectebonnen: NL46 INGB 0000 076792 t.n.v. Diaconie vd Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage onder vermelding van uw naam en adres.

..*

Agenda

Voorlopig gaan een aantal vaste agenda-activiteiten niet door vanwege het coronavirus. De activiteiten die waarschijnlijk wel doorgaan staan in dit wijkblad vermeld, zie vanaf pagina 13.

We blijven vieren en uitzenden via kerkomroep.nl. Helaas kunt u de komende tijd niet meer zomaar binnenlopen om de kerkdienst bij te wonen.

U kunt wel mailen naar lukaskerk@hotmail.com of bellen met ds Jannet van der Spek of Margriet Quarles. Houd voor de meest actuele informatie ook steeds onze website in de gaten: www.lukaskerk-den Haag.nl

**Pagina's 13 t/m 16
rooster activiteiten in december**

Houd voor actuele informatie ook onze website in de gaten:

www.lukaskerk-den Haag.nl